

Obzirom na činjenicu da se stranke pozivaju na odredbe zakona talijanskog i libanonskog u pogledu obaveze i prava člana posade na liječenju, te obzirom na izričiti pristanak tuženoga da snosi troškove tužiteljeva liječenja u tuzemnoj bolnici prema njegovu izboru, kao i dobavu i aplikaciju proteze koja će tužitelju prema indikaciji bolnice biti potrebna za uspješno stručno liječenje, ovaj sud, iako je tužitelj sumarno pobijao čitavu presudu, održao je na snazi presudu prvostepenog suda u izreci pod I.

U ponovnom postupku obzirom na utvrđivanje visine tužiteljevog zahtjeva za naknadu plaće, bit će potrebno da prvostepeni sud - ukoliko se stranke izričito ne sporazumiju koje se i kakve odredbe imaju primijeniti na njihov odnos - pribavi i zatraži da tužena stranka pribavi originalni tekst libanonskog zakona koji je preveden na jedan od evropskih jezika, te da ujedno odredbe tog zakona koje se odnose na prava člana posade i prestanak radnog odnosa prevede na naš jezik. Po potrebi sud će zatražiti to isto i za odnosne propise talijanskog zakona.

G.B.

Bilješka.- Čini nam se da je sud u gornjoj presudi pogriješio kad je samo naveo mogućnost primjene stranog prava i kojega prava, ostavljajući pri tome prvostepenom sudu da ocijeni koje će pravo primijeniti. Po našem mišljenju drugostepeni sud, kad nije raspolagao dovoljnim činjenicama, morao se opredijeliti za primjenu jednoga stranog prava, prvostepenom sudu dati jasan putokaz koje će pravo primijeniti, ako utvrdi da stranke nisu ugovorile primjenu određenog prava.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 1.IV 1969.

Vijeće: Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua, prof.dr Branko Jakaša

Udar torpeda u brod - Nadležnost suda - Zastara - Odgovornost osobe koja lansira torpedo - Za prosudjivanje sporova o šteti koja je prouzrokovana udarom torpeda u brod nadležni su sudovi - Osoba koja lansira torpedo za štetu prouzrokovanu udarom torpeda u brod odgovara po načelu uzročnosti - Zastara za ove štete prosudjuje se po propisima Zakona o zastari potraživanja, a ne prema odredbama o sudaru brodova, jer se torpedo ne može smatrati brodom - Okolnost da je udareni brod bio usidren u zabranjenom području, pa

i pod pretpostavkom da je zabrana donesena radi otklanjanja opasnosti udara torpeda, ne oslobadja osobu koja lansira torpedo dužnosti naknade štete, ali pod uvjetom da je toj osobi usidreni brod u vrijeme lansiranja torpeda bio odnosno morao biti vidljiv

Tužitelj je brodovlasnik, a tuženik je poduzeće koje proizvodi torpeda. Tužitelj u tužbi navodi da je njegov brod bio usidren ispred luke i da je tom prilikom bio oštećen udarom jednoga torpeda koji je lansirao tuženik u svrhu isprobavanja. Zhtijeva naknadu štete prouzrokovanu udarom torpeda u brod.

Tuženik u svoju obranu iznosi tri glavna razloga: U prvom redu ističe prigovor nedopustivosti redovnog pravnog puta. Radi se naime o udaru torpeda koji predstavlja oružje narodne obrane. Raspravljanje o ovom udaru moglo bi otkriti vojne tajne kao što je npr. mana torpeda i slično. Nadalje ističe da je sam oštećenik kriv za štetu jer da je bio usidren u zabranjenom području. Zabrana sidrenja donesena je upravo radi izbjegavanja opasnosti udara torpeda u brodove. Napokon se poziva i na zastaru. Smatra naime da se mora primijeniti dvogodišnji zastarni rok instituta sudara brodova, a taj rok je u vrijeme podnošenja tužbe već istekao.

Prvostepeni sud je donio medjupresudu u kojoj je proglasio tuženika načelno odgovornim za štetu. O visini štete raspravljat će kad medjupresuda postane pravomoćna.

Razlozi medjupresude jesu slijedeći:

Prigovor dopustivosti redovnog pravnog puta koji je istakao tuženi ne može se prihvatiti. U slučaju pitanja naknade štete bez obzira o čijim se sredstvima i objektima radi dopušten je redovni pravni put pa i onda kad bi se radilo o šteti nanesenoj sredstvima Narodne armije, što u predmetnom sporu nije slučaj. Naime tuženi je privredno poduzeće koje u svom djelokrugu proizvodi i torpeda, pa za eventualno pitanje odgovornosti u pogledu naknade štete upotrebom torpeda nadležan je privredni sud.

Isto tako nije osnovan ni prigovor zastarjelosti potraživanja.

Naime na predmetni slučaj ne mogu se primijeniti odredbe Medjunarodne konvencije o sudaru brodova iz jednostavnog razloga zato što se ne radi o sudaru brodova. Naime torpedo ni u kom pogledu ne može se smatrati brodom ili plovnom objektom na koji bi se imale protegnuti odredbe Medjunarodne konvencije o sudaru brodova, pa obzirom na to u predmetnom

slučaju dolaze do primjene propisi Zakona o zastarjelosti potraživanja. Kako od dana nastanka štete do podnošenja tužbe nije protekao redoviti zastarni rok od tri godine, prema čl.19. Zakona o zastarjelosti potraživanja taj prigovor tuženikov nije se mogao uvažiti.

Rješavajući pitanje odgovornosti tuženoga valja istaći da tuženi za učinjenu štetu trećima upotrebom svoje lansirne stanice i torpeda odgovara po načelima objektivne odgovornosti. Lansirna stanica odnosno torpedo po svojoj naravi opasna je stvar, bez obzira da li je torpedo s punjenjem ili bez punjenja, tj. da li se kao u predmetnom slučaju upotrebljava bez punjenja radi ispitivanja njegovih osobenosti nakon proizvodnje. Obzirom na to tuženi kao proizvođač opasne stvari odgovara trećima za štetu koju je takova opasna stvar njima nanijela. Ove svoje odgovornosti mogao bi se tuženi osloboditi jedino u slučaju ako dokaže da je šteta nastala trećemu krivnjom samoga oštećenog. Ovo u toku spora tuženi nije dokazao.

Okolnost za odgovornost tuženoga ne može biti činjenica da li se brod tužiteljev u kritično vrijeme nalazio ili nije u zabranjenoj zoni, koja je naznačena u Oglasu za pomorce hidrografskog instituta Jugoslavenske ratne mornarice. Naime ako se doista brod tužiteljev nalazio u zabranjenoj zoni što su, kako to tvrdi tuženi, vidjeli i ustanovili njegovi radnici i stručnjaci koji su vršili lansiranje torpeda s lansirne stanice, očito je da stručnjaci tuženoga nisu smjeli pristupiti lansiranju torpeda kad se na zabranjenom području nalazio brod tužiteljev. U takvom slučaju tuženi je trebao upozoriti zapovjednika tužiteljevog broda da se ukloni iz zabranjene zone na svoj trošak, te da traži od broda čak eventualno i naknadu štete zbog zadržavanja radova na lansiranju torpeda, a ne da radnici pristupe lansiranju torpeda, kao što su u predmetnom slučaju i učinili.

Navodi tuženoga da je do udara torpeda došlo djelovanjem više sile ne mogu se prihvatiti. Naime tuženi u toku spora nije dokazao postojanje više sile koja bi dovela do skretanja torpeda s utvrđenog pravca, naime vremenske prilike bar po navodima tuženoga nisu bile takove niti takvog intenziteta da bi se moglo uzeti da je neotklonjiva snaga nevremena djelovala na skretanje torpeda. Upravo opis okolnosti pod kojima je došlo do skretanja torpeda s lansirnog pravca pokazuje da do skretanja nije došlo uslijed nepredviđenog i neotklonivog slučaja. Osim toga valja istaći: kad bi vladale u kritično vrijeme takove vremenske prilike koje bi se mogle uzeti kao neotklonjiva viša sila, da iz razloga opreznosti tuženi ne bi trebao niti smio pristupiti lansiranju torpeda u svrhu njegovog ispitivanja.

G.B.